

DOLDERSE KRONIEK

16e jaargang nr. 2 - mei 2013

Geen Papier meer?

VLOEIBLAD

Bel direct K702-3141 dan ben je zóó geholpen

VAN STRATEN & BOON
DEN DOLDER
NEERLANDS MEEST MODERNE PAPIERWARENFABRIEK

www.historischeverenigingdendolder.nl

Uitgave van de Historische Vereniging Den Dolder

Historische Vereniging Den Dolder

Opgericht 9 april 1997.

16e jaargang nr. 2, mei 2013

Verschijnt in de maanden: januari, mei en september.

Bestuur

Voorzitter: Petra Koek,
Dolderseweg 230, 3734 BR Den Dolder
tel. 030-2258492, voorzitter@historischeverenigingdendolder.nl

Secretaris: Dick van Lier,
Paltzerweg 299, 3734 CM Den Dolder
tel. 030-2284505, secretaris@historischeverenigingdendolder.nl

Penningmeester: Ruud van der Sar,
Dolderseweg 93-D, 3734 BE Den Dolder
tel. 030-889 24 95, penningmeester@historischeverenigingdendolder.nl
Betaling graag op ING rekening 7739816 t.n.v. Historische Vereniging Den Dolder

Commissaris Archief: Flip Baay,
Hezer Enghweg 61, 3734 GN Den Dolder
tel. 030-2252171, archief@historischeverenigingdendolder.nl

Redacteur Dolderse Kroniek: Frits Stuurman
Hezer Enghweg 122, 3734 GV Den Dolder
tel. 030-2280163, redactie@historischeverenigingdendolder.nl

Druk: Drukkerij Biga Groep BV
Postbus 164, 3700 AD Zeist
tel. 030-8503200, www.bigagroep.nl

Tekstvoorstellen en reacties naar de redactie.

Alle rechten voorbehouden. Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Den Dolder.

Het aanmeldingsformulier voor de vereniging vindt u op de website. Het lidmaatschap van de vereniging leidt steeds tot een stilzwijgende verlenging per kalenderjaar.

Opzegging als lid van de vereniging kan mondeling, schriftelijk of via elektronische weg tot stand worden gebracht en dient tenminste vier weken voor het einde van het verenigingsjaar te geschieden aan de penningmeester.

De contributie bedraagt € 15.00 per jaar.

Betaling is mogelijk op ING rekening 7739816 t.n.v. Historische Vereniging Den Dolder.

De Historische Vereniging beschikt over de ANBI verklaring ('Algemeen Nut Beogende Instelling'). Dit betekent dat uw gift (geheel of gedeeltelijk) in mindering kan worden gebracht op uw belastbaar inkomen.

De homepage op internet van de vereniging is: www.historischeverenigingdendolder.nl

ISSN: 1389-0026

Redactioneel

Bedrijven komen en gaan in Den Dolder. Dat begon met Zeepfabriek "De Duif" in 1902. Directeur Pleines boekte veel succes met zijn zeepoeders en vaste zepen. Hij won medailles en andere prijzen op wereldtentoonstellingen. Prijzen die hij ook weer in reclamecampagnes kon gebruiken om zijn zeep verder aan te prijzen. Wie weet was de zeepproductie nog heel lang door gegaan als Pleines niet had besloten zijn bedrijf te verkopen in de periode dat hij in processen was verwickeld met de Nederlandse staat. Die processen waren weer een gevolg van het verkeerd toepassen van het distributiesysteem in de Eerste Wereldoorlog. Pleines vond het tijd om zijn bedrijf te verkopen en de nieuwe eigenaren besloten uiteindelijk de fabriek in Den Dolder te sluiten.

Dat blijkt met familiebedrijven in die tijd vaker het geval te zijn: ook een soort 'standaardontwikkeling' van de eerste helft van de twintigste eeuw. Zeker hebben de maatschappelijke ontwikkelingen en de internationalisering van de handel en de industrie er mee te maken. Onze welvaart groeide en daarvoor moest er meer geproduceerd en

verkoofd worden. Wie een grotere markt gaat bestrijken verkoopt meer maar komt ook in de sfeer van nieuwe concurrentie terecht, met als gevolg lagere marges en grotere aantallen, en dit betekent investeren in machines met grotere capaciteit.

Zo liep het inderdaad ook met de firma Van Straten en Boon. Begonnen in 1901 in Krommenie en via Den Haag in 1935 in Den Dolder terecht gekomen. Net als Remia, werkte Van Straten en Boon via vertegenwoordigers. In de jaren '60 zelfs voor zo'n 10.000 klanten, later meer voor grote fabrikanten die hun waren op een meer luxueuze manier wilden verpakken. Tot in de tweede helft van de jaren '60 een familiebedrijf, maar later genoodzaakt zich in grotere internationale verbanden te scharen.

Het eerste deel over de geschiedenis van Van Straten en Boon gaat over de eerste 50 jaar van het bedrijf: zakjes voor vleeswaren en andere kruidenierswaren, gebakdozen en inpakpapier voor winkels aan de rol.

Net als bij veel andere bedrijven werkte er veel personeel dat zich sterk verbonden voelde met het bedrijf. Mensen die in

de beginjaren '60 maar met moeite te vinden waren. Dat was reden genoeg om een extra fabriek te starten in Dedemsvaart, maar dat is iets dat u tegoe houdt voor de volgende keer.

Gelukkig kon ik een flink aantal mensen vinden die kort of soms zeer lang bij Van Straten en Boon, later Strabo, werkten. Ze konden mij veel interessants vertellen. Het meeste daarvan zult u lezen in het tweede deel van de geschiedenis.

Naast de puzzel, die dit keer bij gebrek aan verdere torens gaat over een gevelsteen, komt de politie van Den Dolder in beeld.

Dick van Lier sprak daarvoor met diverse oudgedienden, die we hier eigenlijk beter 'dienders' zouden kunnen noemen, ook al zo'n woord dat net als 'veldwachter' uit de tijd is geraakt.

Ik wens u veel leesplezier.

Frits Stuurman

Van Straten en Boon: van puntzak tot show-verpakking

Door Frits Stuurman

Van Straten en Boon was voor Den Dolder bijna 50 jaar een zeer belangrijk bedrijf. Wat als familiebedrijf begon werd bijna honderd jaar oud.

Het begin

Eind negentiende eeuw is er in Krommenie een boekhandel Van Straten. Willem Boon, de neef van deze boekhandelaar, zoon van zijn zuster, is op zoek naar een beetje handel en vraagt zijn oom of hij papier en boekjes mag proberen te verkopen. Dat blijkt een goede greep. Vooral de verkoop van zakjes en dozen om etenswaren in te bewaren is een gat in de markt. Die zakjes voor het bewaren en verpakken van voedsel zullen een belangrijke rol spelen in het leven van Willem Boon.

Voor het plakken van zakjes (de bekende puntzakken van vroeger) is veel handwerk nodig, maar dat kan ook machinaal. Willem weet in Duitsland een machine te vinden die dat soort zakken kan maken en ook een machine die hulzen voor reuzel kan maken. Die gebruikten de slaggers vroeger om rundvet in te verpakken.

Hulzen? Waar hebben we dat eerder gehoord? Juist, bij zeepfabriek De Duif. De fabriek van Pleines verkocht in 1902 zeeppoeier in zgn. "hulzen". Dat is het begin in 1901. Met hulp van zijn oom vestigt Willem Boon in een Zaanse pakhuis het bedrijf Van Straten en Boon. Hoewel de naam Van Straten steeds in de bedrijfsnaam blijft staan, komen we die naam in de verdere geschiedschrijving niet meer tegen.

Handel is verkoop, dus eerst moet er verkocht worden. Willem gaat met trein en fiets naar klanten om zijn zakjes te verkopen. De bestellingen worden geproduceerd in zijn bedrijf waar anderen zorgen voor kwaliteit en aflevering op tijd.

Vennootschap

Willem Boon is al ruim 20 jaar bezig als hij een NV opricht met de omvangrijke naam **Vennootschap Electriche Papierwaren-**

fabriek en Papiergroothandel Van Straten en Boon. Onze vereniging, die over veel materiaal van de firma Van Straten en Boon beschikt, bezit een overdruk van de Staatscourant waarin de oprichting bekend wordt gemaakt.

Eerste aandeelhoudersvergadering

In het notulenboek van de vennootschap wordt beschreven dat de aandeelhouders voor het eerst bij elkaar komen op 27 januari 1924. Ze besluiten dat Willem Boon directeur wordt, en dat hij f. 125,- per week zal verdienen, wekelijks uit te betalen. En dat de firma een perceel (fabrieksruimte) huurt voor f. 1000,- per jaar op het adres Zuiderhoofdstraat 123 in Krommenie dat eigendom is van Willem Boon en dat de machines die daar staan (ook al eigendom van Willem) gehuurd worden voor f. 1600,- per jaar.

Bovenlicht boven de voordeur in Arnhem

De Zuiderhoofdstraat in Krommenie (beneden) omstreeks 1910. Het tweede huis van links is het huis van de familie Van Straten. Het derde huis (nr 123) is het woonhuis van de familie Boon, waar het bedrijf startte. Toen de firma in 1927 naar Den Haag verhuisde kwam in dat pand een laboratorium van een stijfselindustrie, maar in 1938 werd het huis (voornamelijk de voorgevel) overgebracht naar het Openluchtmuseum in Arnhem. Daar maakt het deel uit van de Zaanse Buurt. Helaas is het daar op 9 januari 1970 in vlammen opgegaan. Het werd herbouwd en op 26 juni 1971 heropend

De gevel in het Openluchtmuseum in Arnhem

te Krommenie te Krommenie de N.V.

Aanverig alle aandelhouders.

Na opening der vergadering wordt mededeeling gedaan dat de Koninklijke Bewilliging op de statuten te verkrijgen en de acte op 26 Januarij 1924 bij Notaris Keiser te Krommenie is gepasseerd.

Aan de orde is de benoeming van een Directeur der Vennootschap

Met algemeene stemmen wordt den heer Willem Boon Jan van tot Directeur benoemd, Tevensalari wordt vastgesteld met ingang van 1 Januari 1924 op 120,- per week, 5 wekenlijks uit te betalen.

Fragment uit het notulenboek: oprichting van de NV in 1924 en benoeming Willem Boon tot directeur

aandeelhoudersvergadering van 27 september 1927 goedgekeurd om een pand in Den Haag te kopen voor het bedrag van f 200.000,-. Het is het perceel (pand) "Hartelust" aan de Waldorpstraat 68. Dat pand heeft veel meer ruimte dan

Het lijkt er dus op dat het hier een voortzetting betreft van het bedrijf dat Willem al sinds 1901 heeft uitgebouwd. En als hij meldt dat "alle aandeelhouders" aanwezig zijn op de vergadering dan kan het heel goed zijn dat hij alleen zit te vergaderen want dat hij op dat moment de enige aandeelhouder is.

Maar waarschijnlijk is ook Willem Kamp (zijn zwager) aanwezig. Want de nieuwe directeur krijgt van de aandeelhouder(s?) de opdracht de heer Willem Kamp aan te stellen als procuratiewaarder met tekeningsbevoegdheid voor maximaal f 5000,-.

Naar Den Haag

De heren Boon en Kamp vormen waarschijnlijk een perfect team. De zaken gaan tenminste zo goed dat ze besluiten uit Krommenie weg te gaan en in een meer "bruisend" deel van het land een groter bedrijf op te zetten. Daarom wordt in de

voor Van Straten en Boon nodig is en delen worden verhuurd aan andere firma's o.a. de gasfornuizen firma Kupferbusch. Op 4 november 1927 wordt begonnen met het verhuizen van de machines en tegen het einde van het jaar is de productie weer goed op gang. Bijna alle arbeiders verhuisden mee met het bedrijf. Het is een pand met drie verdiepingen met houten vloeren. Aan de achterzijde is de ingang aan het Leeghwaterplein. Van de portier wordt verteld dat hij een markante figuur was en graag een neutje lustte.

Hoe was het bedrijf in dat gebouw georganiseerd? Op de begane grond was de inpakkerij en het papiermagazijn, op de

Productie van Papieren zakken met een Matador-machine. Links boven de bak met lijm, rechts de stapel geproduceerde zakken

eerste verdieping de bewaring van gereede producten en op de tweede verdieping het kantoor van procuratiewaarder Kamp, die feitelijk de bedrijfsleider was. Ook Willem had daar zijn kantoor, maar die was heel vaak op pad om te verkopen. Op dezelfde verdieping stonden alle machines.

De heer Nico Koeleman, die de voornaamste bron was van al deze gegevens over de Haagse tijd, herinnert zich dat er een Matador 40 zakkenmachine stond en twee machines die schuine zakken (puntzakken) maakten. Hij somt in het geschiedenisartikel in Strabo-info van 24 juni 1968 nog veel meer machines op, maar dat gaat voor dit artikel te ver. Uit de opsomming van machines blijkt dat Van Straten en Boon veel papieren zakken maakt voor koekjes, papier voor de vleeswarenindustrie en ook kalenders.

Willem Boon een bijzondere baas

Nico Koeleman, die dus al in Den Haag werkte, verhuisde later mee naar Den Dolder. Hij herinnert zich Willem Boon als een speciale en sociale baas voor zijn ruim veertig medewerkers. Hij betaalde kinderbijslag "uit zijn eigen zak". En ook betaalde hij vakantietoeslag. De vakanties waren toen nog heel beperkt. Van Straten en Boon, daar zat je goed, in een goede sfeer en je werd er redelijk behandeld.

Een goudvinkje van Van Straten en Boon

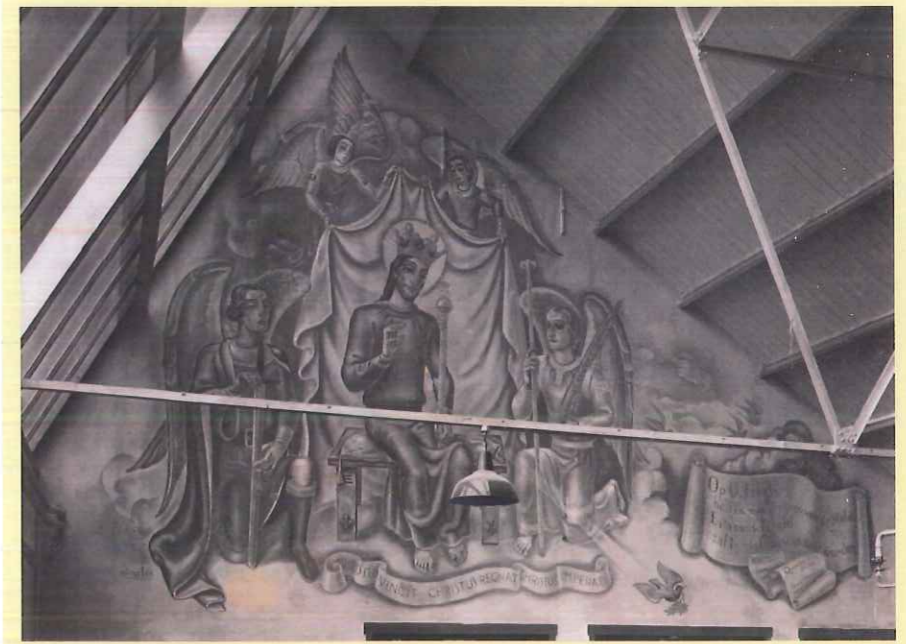
Dezelfde Nico Koeleman noemt oud-medewerker Willem Bakker een goudvinkje omdat deze Willem in 1921 een advertentie las van Van Straten en Boon in Krommenie. Daarin stond: "ENKELE

Van Straten en Boon een Rooms katholiek bedrijf

In het Jaarverslag van 1943 wordt vermeld dat in de machinezaal een wand-schildering wordt gemaakt door Nina-ber van Eyben voorstellende "Christus Koning". Het gezamenlijke personeel biedt deze aan ter gelegenheid van het 40 jarig bestaan van het bedrijf. In de notulen van de personeelsvereniging wordt meegedeeld dat de directie in de toekomst één keer per jaar, op de laatste zondag in oktober, een kleine bijeenkomst wil houden waarbij de pastoor van Bilthoven de fabriek aan Christus zal wijden. Dit gebeurt bij de betreffende schildering en het wordt aan iedereen overgelaten daar bij aanwezig te zijn of niet. En op vrijdag 24 oktober 1961 biedt de personeelsvereniging (SB-club) een mozaïek aan om op te hangen in de

kantine, gemaakt door de heer Nols en toegelicht door de heer Ten Houte de Lange. Dit stelt voor: Christus zittend op een eenvoudige troon. Rechts is de moderne samenleving afgebeeld met fabrieken, huizen en bomen. Toen het bedrijf in Den Dolder in 1994 werd opgeheven werd het mozaïek aangeboden aan de Christus- Koning kerk in Vorden.

NETTE ROOMS-KATHOLIEKE JONGENS GEVRAAGD". Hij ging er op af en mocht voor f 8,50 per week op proef beginnen. Dat lijkt niet veel maar als je bedenkt dat Willem Boon met f 2000,- van de heer Van Straten geleend geld het hele bedrijf startte -zoals de heer Jan Kamp, de latere directeur, zich wist te herinneren- dan besef je dat in die tijd de gulden heel wat waard waren.

Het dieptepunt in de geschiedenis

Het is een koude ochtend die 25 januari 1935. Willem Bakker, die dus vanuit Krommenie met het bedrijf mee is gegaan naar Den Haag, is die ochtend fluitketels gaan kopen. Ze moesten stoom produceren om een vellendrukmachine beter te laten functioneren. Koeleman had juist een praatje gemaakt met de vader van procuratierhouder Kamp, die af en toe wat timmerwerk in de fabriek ver-

Twee beelden van de noodlottige brand op 25 januari 1935

richtte. Koeleman rook iets verdachts: rook! Hij dacht dat wellicht de liftmotor oververhit was geraakt. Maar het was erger: Brand, Brand! Onderin de liftschacht was vuur te zien en iedereen greep zijn jas en rende de trap af. Sommigen ontmoetten zo veel rook dat ze het dak op vluchtten waar de brandweer hen later met de ladderwagen vanaf zou halen.

Toen Willem Bakker terugkeerde met zijn fluitketels stond het pand al in lichterlaaie en zag hij nog de oude heer Kamp die gebaarde dat er hulp nodig was. Er was, mede door de harde wind die dag geen houden meer aan en het duurde niet lang of de machines zakten door de houten vloeren met donderend geraas naar beneden. Aan het einde van de dag, toen de brandweer nog met nablussen bezig was, werd het angstige gevoel concreet: de oude heer Kamp was vermist. Ervaren brandweermensen hadden het al eerder geroken: er moest iemand in de vlammen zijn omgekomen. Zijn lichaam werd pas na enkele dagen gevonden.

Noodvoorzieningen

De dood van de heer Kamp maakte de toch al rampzalige toestand nog eens zo erg. Maar er was geen tijd om daar lang mee bezig te zijn: de klanten mochten niet verloren gaan! Het was dus zaak de uitstaande orders zo snel mogelijk door collega-bedrijven te laten uitvoeren. Gelukkig waren die bereid te helpen. Vooral de firma Schut uit Eerbeek was zeer bereidwillig. Gelukkig was het pand goed verzekerd. In een huurpand in de buurt werd een noodfabriek ingericht. Binnen korte tijd

waren er vijf nieuwe machines actief. Ondanks dat in die tijd de sociale voorzieningen nog niet zo uitgebreid waren als tegenwoordig, konden de mensen toch worden uitbetaald.

Verhuizing naar Den Dolder

Hoe het komt dat daarvoor het oog viel op de leegstaande fabrieken van de zeepfabriek De Duif in Den Dolder kon nog niet worden achterhaald, maar zeker is dat er in 1935 werd onderhandeld over de overname van de beide fabrieken die er toen stonden.

Het gebouw het dichtst gelegen bij de Doldersche weg werd ingericht als fabriek, het kantoor van de zeepfabriek werd ook weer kantoor. Bijzonder was dat daar op de eerste verdieping nog altijd gekerkt werd door de Nederlands Hervormde gemeente en dat daar in de overeenkomst melding van werd gemaakt.

Jubileumbank op het terrein, o.a. ter herinnering aan de overleden heer W. Boon

Het gehele personeel bij het kantoor in Den Dolder ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan in 1941

De leverancier van de nieuwe machines, de machinefabriek Windmüller en Hölscher, leverde zeer snel en zo kon in oktober 1935 de fabriek in Den Dolder al open gaan. Het noemde zich "Neerlands meest moderne Papierwarenfabriek". Het bedrijf groeide in Den Dolder gestaag door.

Personeelsvereniging

Op 1 juli 1931 wordt de 'S.B.club' (Steeds Beter) opgericht, een personeelsvereniging. "De in juli van het vorige jaar opgerichte S.B.club van het personeel, heeft ook dit jaar haar werkzaamheden voortgezet met excursies, lezingen, cursussen en vergaderingen. We blijven hopen daarin een geest van samenwerking te kweken". Directeur W. Kamp is voorzitter.

De personeelsvereniging is ook actief bij bedrijfsjubilea. We zagen al dat in 1941 bij het veertigjarig bestaan een wand-schildering werd aangeboden en bij het 50 jarig bestaan geldt hetzelfde voor een herinneringsbank op het terrein. Ook gaat het gehele personeel een dag naar Valkenburg.

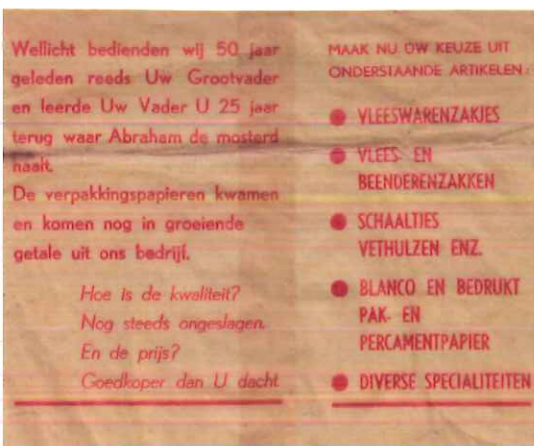
Willem Boon opgevolgd

In 1936 kwam de zoon van Willem Boon, Henk (H.C.) Boon in het bedrijf. Zijn vader was bijzonder streng voor hem en eiste min of meer dat hij zijn leidersstijl zou overnemen. Het moest een modern bedrijf zijn en blijven. Geen wonder dat er een bezoek

Vleeswarenzakje als voorbeeld van wat Van Straten en Boon maakte voor de Nederlandse slagers. Hier onder de achterzijde van het zelfde zakje, uit, naar schatting, de jaren vijftig

De zaal met machines die papieren zakken fabriceren. De machine links op de voorgrond bedrukt pakpapier dat o.a. veel door bloemisten werd gekocht

Directeur W. Boon ± 1940

aan de USA werd gebracht waar al cellofaan als verpakingsmateriaal werd bedrukt. Maar de oorlog vormde voor deze ontwikkeling een vertragende factor.

Houder met een rol pakpapier zoals vroeger in veel winkels werd gebruikt. In dit geval in een drogisterij

Deze vloeibladen (men schreef nog met vulpen) werden door de vertegenwoordigers aan de klant gegeven. Was het pakpapier bijna op dan was het telefoonnummer om nieuw te bestellen snel bij de hand. Hoewel dit vrijwel zeker dateert uit de periode dat Van Straten en Boon al in Den Dolder zat is nog het Haagse Telefoonnummer vermeld. Daar zat toen nog een verkoopafdeling

Inwoning en Arbeitseinsatz

Al tijdens de mobilisatie krijgt het bedrijf te maken met inwoning door militairen, volgens het notulenboek 400 manschappen, 200 paarden en 200 rijwielen. Maar dat was maar tijdelijk. Met de door de Duitse bezetter bedachte Arbeitseinsatz was het menens: er moesten mensen in Duitsland gaan werken. In het notulen-

boek lezen we over 9 man die vertrokken van het Maliebaanstation. "Door onze bemoeiingen werden ze geplaatst in de Hainlandische Papierfabriek in Augsburg, waar ze het goed hebben getroffen". Ze sturen met kerstmis een groet aan alle collega's in Den Dolder. Joop Nieuwpoort vertelde later dat het "boerenvolk" daar heel vriendelijk was voor de Nederlandse arbeiders. Ze bleven tot 1945 in Beieren werkzaam. Een bijzonderheid was dat ze één keer in de 8 maanden naar huis mochten.

Het bedrijf in de oorlog

Dankzij een flinke voorraad papier heeft het bedrijf in de oorlog relatief goed door kunnen draaien maar aanvoeren uit binnen- en buitenland stonden in 1942 vrij-

Bedrukking:

"Het papiertje is wat klein, het vlees had vetter kunnen zijn, Eén troost is er: de tijd gaat vlug en wat goed is keert terug!"

"Was meinen Sie Herr Boon" vroeg een hoge Duitse officier. "Sind wir nicht gut oder ist das Fleisch nicht gut?" "Nee we bedoelen het vlees" haastte Henk Boon zich te zeggen, want dit leuke neutrale tekstje op de vleeszakjes van Strabo was misschien geweldig ingeslagen bij de klanten, de Duitsers voelden nattigheid en riepen de directeur op het matje!

wel stil. Er worden door de overheid afleverings-quota vastgesteld voor papieren zakken van 70% en later zelfs 45%. Dat betekende dus minder afleveren dan vroeger. Een goede methode bleek de zakjes kleiner te maken en ook het verkopen in aantallen in plaats van in kilogrammen bleek gunstig. Hoewel er veel bombardementen waren op het nabijgelegen vliegveld Soesterberg bleef het bedrijf voor grote oorlogschade gespaard.

Spoorwegstaking en stil liggen van het bedrijf

De eerste dagen van september 1944 werd er op het bedrijf al onregelmatig gewerkt door het voortdurend gegeven luchtalarm waardoor het personeel vaak uren in de schuilkelder door bracht. En op 5 september (Dolle Dinsdag) deed ook het gerucht de ronde dat het vliegveld zou worden opgeblazen wat natuurlijk een reden was het bedrijf te verlaten.

Op 13 september werd de stroomvoorziening afgesloten. De spoorwegstaking vanaf 17 september 1944 bracht met zich mee dat veel personeelsleden het bedrijf niet meer konden bereiken. Dit alles was reden voor de heer Boon het personeel naar huis te sturen met de opdracht contact te houden met hun afdelingschef. Bijzonder is dat aan het fabriekspersoneel in verzegelde enveloppe twee weken "invasie-loon" werd uitbetaald. In een kleine bezetting werd in het bedrijf nog wat gewerkt, maar feitelijk lag de productie stil tot mei 1945. In het jaarverslag van de personeelsvereniging, gemaakt in september 1945, wordt melding gemaakt van een voorzichtige hervatting van de productie.

Papiermagazijn

In de volgende aflevering van deze geschiedenis zult u kennis maken met de grote vlucht die transparante verpakkingen gaven aan de firma Van Straten en Boon.

Het bedrukken van gebakdozen ging stuk voor stuk door gevouwen dozen met de hand in de drukpers in te voeren, ±1960

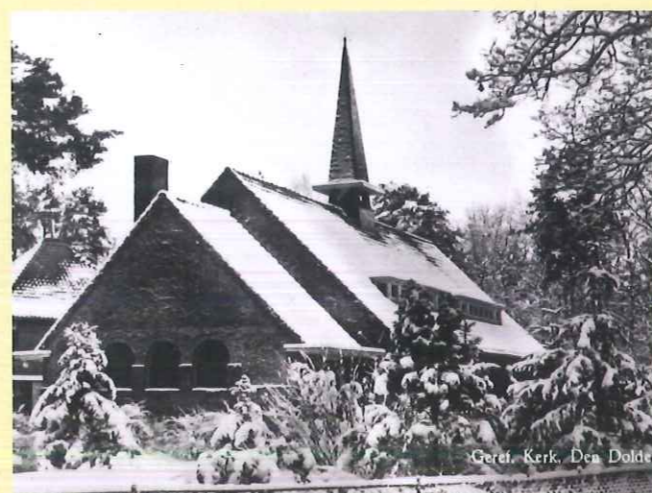
Literatuur:

1. Dorresteyn, Ernst van, Chris van den Dijssel, Jan van Hunnik en Simon Tiersma, Ruim 90 jaar Strabo in vogelvlucht, gezien door en voor het personeel. December 1994
2. Dijssel, Chris van den, 85 jaar Strabo. Een serie artikelen over de geschiedenis van Strabo de eerste 85 jaar. In Strabo-info, mededelingenblad Strabo Verpakkingen NV: 1986, 4 delen
3. Openluchtmuseum Arnhem. Twee artikelen over de brand in de Zaanse Buurt: "Brand in de Zaanse Buurt: een harde slag voor het Openluchtmuseum" in Berichten en Mededelingen: 33,1,1970, en "Het herbouwde hoekhuis in de Zaanse Buurt:" 34:1-9, 1970

Verantwoording figuren:

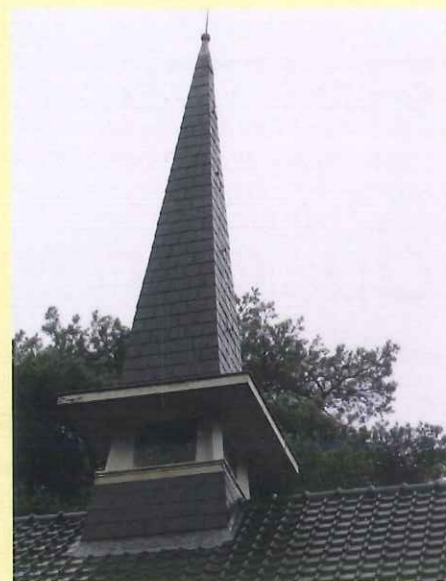
- Blz. 3 onder: Historisch Genootschap Crommenie
- Blz. 3 boven, 8 rechts onder Frits Stuurman
- Blz. 4, 5, 6, 7, 8, 9 en 10 Archief Historische Vereniging Den Dolder

Kent u de details van Den Dolder?

Als u dacht: Ja dat is de voormalige Gereformeerde Kerk aan de Hertenlaan... Dan heeft u het goed. Natuurlijk zou ik een poging kunnen

doen hier een moderne foto van de totaliteit bij te plaatsen, maar dat is eigenlijk niet mogelijk want de bomen rond de kerk zijn dermate uitgegroeid dat het

gebouw grotendeels schuil gaat. Daarom dit winterplaatje van lang geleden.

En nu de nieuwe opgave:

Helaas kreeg ik geen tips over andere torentjes in Den Dolder. Daarom nu iets heel anders, een "eerste steen" gelegd door Adriaan Boogaerd Jr. Vragen: Waar is dit en wat weet u over Adriaan?

Waar is dit?

Stuur uw oplossing of commentaar, maar ook uw eventuele suggesties voor andere details van Den Dolder die we in de puzzel kunnen opnemen naar de redactie.

Hartelijk dank.

redactie@historischeverenigingdendolder.nl

Het werk van de 'dorpsveldwachter' in Den Dolder

Door Dick van Lier

De geschiedenis van de gemeentepolitie van Zeist en de buurtschappen.

De oudst bekende naam in de geschiedenis van de politie van Zeist is die van Gerit Magrij. Hij was in 1811 de eerste veldwachter in Zeist en behalve politiewerk deed hij ook justitiewerk, was hij gerechtsbode en bode voor de schout. Een schout was een lokale ambtenaar die belast was met bestuurlijke en gerechtelijke taken, een soort burgemeester. Een veldwachter bestond ook al in de 17e en 18e eeuw, maar gegevens over de situatie in Zeist over die periode ontbreken.

Het Zeister politiekorps bestond in 1908 uit 16 man op een inwonertal van 11.000. In 1983 was het korps gegroeid tot 110 man/vrouw op een inwonertal van 61.000. Dit betekent dat er in 1908 1 politiemans was op 687 inwoners, terwijl dat in 1983

veranderd was naar 1 politieambtenaar op 555 inwoners. Voor de tweede wereldoorlog was er in Den Dolder en omgeving slechts één post van de rijksveldwacht. Na de tweede wereldoorlog maakte het plaatselijke comité voor de wederopbouw er ernstig bezwaar tegen dat de inwoners van Den Dolder en Bosch en Duin voor alle politiezaken naar het hoofdbureau in Zeist moesten, een zeker in die tijd forse reis, toen auto's nog een grote luxe waren.

Agenten in Den Dolder

In dit artikel wordt eerst op het werk van de politiemensen in Den Dolder in de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw behandeld. Daartoe werden ge-

sprekken gevoerd met twee van hen, te weten de heren G.H. van der Peijl en B.A. Griffioen.

G.H. (Govert) van der Peijl werd geboren in 1927 te Hengelo (Gld.). Hij kwam uit een 'politie familie': zowel zijn vader als zijn grootvader waren politiemans geweest. Na de militaire dienstplicht te hebben vervuld, heeft hij in mei 1950 gesolliciteerd bij de politie in Rotterdam. Na een opleiding van een jaar, welke vooral bestond uit een theoretisch deel van wetkennis en een geringe praktijkervaring die bestond uit zaterdag 'in burger' diensten meedraaien, kreeg hij zijn diploma en een aanstelling in Rotterdam. Om wat extra ondersteund te worden, kreeg hij gedurende enkele weken een mentor

toegewezen. Na enkele jaren aan verschillende Rotterdamse bureaus werkzaam te zijn geweest, werd hij in 1956 in Zeist aangenomen.

B.A. (Bert) Griffioen werd geboren in 1940 in Den Haag. Na de militaire dienst is hij verkoper geworden bij Peek en Cloppenburg en heeft na korte tijd 'in een gekke bui' gesolliciteerd bij de politie. Na een opleiding van een jaar aan de politieschool in Wassenaar, is hij als 22-jarige als agent aangenomen in Zeist. Hij kreeg een uniform en een dienstfiets, maar wist de weg niet in Zeist! Aan burgers moest hij de weg naar het politiebureau vragen. In 1975 is hij in Den Dolder als wijkagent begonnen.

Over de periode van de jaren tachtig tot heden werden gesprekken gevoerd met de politiemensen G. Veldhuizen en A. Waijberg.

G. (Gerrit) Veldhuizen (1955) heeft de opleiding aan de politieschool in Leusden gevolgd en is vervolgens vijf jaar als agent in Leiden werkzaam geweest. In 1983 werd hij bij de Gemeentepolitie in Zeist aangenomen en werd aan de buitenpost in Den Dolder geplaatst. Men was eigenlijk wel verplicht om ook in het werkgebied te wonen en aldus geschiedde. Tot 1998 is hij een van de wijkagenten in Den Dolder geweest.

A. (Arjan) Waijberg (1978) heeft ook de basisopleiding tot politieagent gevolgd aan de politieschool in Leusden. De opleiding duurde anderhalf jaar en bestond behalve uit het vak wetgeving, ook uit sport, verdediging en incidentafhandeling. De opleiding was inmiddels veel praktijkgerichter geworden dan daarvoor:

situaties werden nagebootst en er werden rollenspelen met video-opnamen gemaakt. In 1999 is hij op 21-jarige leeftijd bij de Gemeentepolitie in Zeist aangenomen en ging gedurende een half jaar met een mentor op surveillance. In 2005 is hij als wijkagent-niet-ingezetene in Den Dolder benoemd en heeft daar tot januari 2011 als zodanig gewerkt. Vanaf februari 2011 tot heden werkt hij bij de gemeente Zeist als wijkmanager in Den Dolder.

Politiehuysvesting

De gemeentepolitie van Zeist opereerde vanuit het hoofdbureau aan de Utrechtseweg (het nieuwe bureau was in 1941 in gebruik genomen) en werd ondersteund vanuit vijf buitenposten in de buurtschappen: Austerlitz, Huis ter Heide

(gevestigd in een pand aan de Amersfoortseweg achter café Spitfire), Bosch en Duin (Dennenweg 26), Den Dolder zuid (Dolderseweg 71) en Den Dolder noord (Willem Arntszlaan 35). Deze panden waren behalve politiepost ook het reguliere woonhuis van verschillende politiemensen.

In 1946 werd door de gemeente een pand aan de Dolderseweg 71 (bouwjaar 1917) genaamd 'De Enghhof', gehuurd voor vijf jaar voor de prijs van f. 936 per jaar. Met enkele kleine veranderingen werd het pand geschikt gemaakt

De politiepost Den Dolder zuid aan de Dolderseweg 71. Links naast de ingang was de politiepost en links daarvan de hulpsecretarie. De achterzijde van het pand en de bovenverdiepingen waren het privé gedeelte

om, behalve als woonhuis, tevens als politiepost en hulpsecretarie en als dependance van de bibliotheek te dienen. In 1947 betrok hoofdagent G. Bertelink met zijn gezin de politiepost Dolderse-

De politiepost Den Dolder zuid. G. van der Peijl (links) met zijn voorganger A. de Jong voor de ingang van de post (1960)

weg 71. In oktober 1950 nam hoofdagent A. de Jong als opvolger van Bertelink zijn intrek in de politiepost op de Dolderseweg 71. In de Biltse en Bilthovense Courant van 27 oktober 1950 werd dit feit vermeld en tevens dat de post dag en nacht bereikbaar was onder telefoonnummer 3294 van het net Bilthoven. In 1960 vertrok hoofdagent de Jong en werd opgevolgd door hoofdagent van

der Peijl. Eenmaal per maand hield burgemeester Korthals Altes er spreekuur. Dit spreekuur werd in het algemeen slecht bezocht, zodat de burgemeester meestal gezellig bij de familie van der Peijl in de huiskamer op de koffie kwam. In datzelfde pand was tussen 1952 en 1958 tijdelijk ook het postkantoor gevestigd. Het moet er wel een gezellige drukte zijn geweest.

In 1946 werd de politiepost aan de Dennenweg 26 in Bosch en Duin bemand door agent Ket. Als de agenten in die tijd op surveillance gingen in het uitgestrekte gebied van de buurtschappen, veelal op de fiets, waren ze onbereikbaar. Mobilofoon en mobiele telefoon moesten nog worden uitgevonden. De eerste mobilofoon dateert van 1949.

Op 23 september 1952 maakte de burgemeester van Zeist bekend dat in het pand aan de Willem Arntzlaan 35 te Den Dolder de nieuwe politiepost Den Dolder noord werd gevestigd. De scheidingslijn tussen de politieposten noord en zuid werd gevormd door de spoorlijn Utrecht-Amersfoort. Het Zeister gemeenteraadslid mevrouw Inden-Reiss deelde in 1952 mede: "dankbaar te zijn voor de vestiging van een tweede politiepost in Den Dolder. Dit was ook geschied tot grote voldoening van de bevolking. Ook de jeugd wist dit te waarderen. De agent was reeds een vriend van de jeugd".

Werkzaamheden

De vier buitenposten (Den Dolder noord en zuid, Bosch en Duin en Huis ter Heide) werden ieder bemand door één politiemann, die daar ook woonachtig was. De post aan de Dennenweg had bovendien een politiehond en een arrestanten-cel.

Iedere dag had één van de vier posten piketdienst, welke vierentwintig uur duurde. Gedurende die periode was de enige politieauto van de vier buitenposten ook daar gestationeerd.

In de jaren '50 en '60 werd er vooral per fiets gepatrouilleerd. De communicatie met het thuisfront of het politiebureau verliep op een bijzondere wijze: als het gordijn op de post open was betekende het, dat er een melding was. Was het gordijn dicht, dan was er niets aan de hand. Als er tijdens een fietspatrouille onraad was, dan waren er twee hulpmiddelen; gezond verstand en een fluitje! Kortom, de surveillerende politiemensen waren in die tijd praktisch onbereikbaar.

De politiemensen uit Zeist mochten niet in de buurtschappen komen, maar omdat Zeist geen politiehonden had en de buitenposten wel, werden de politiemensen vanuit de buitengebieden bij problemen wel naar Zeist opgetrommeld. De komst van politiemensen met een politiehond maakte dat de problemen veelal direct waren opgelost.

De werkomstandigheden in de kleine buurtschappen waren anders dan in het veel grotere Zeist. De collegialiteit tussen de politiemensen in Den Dolder en omgeving was groot: men was niet te beroerd om elkaar te helpen ook buiten de piketuren om en de politiemensen waren op hun huisadres en –telefoon ook makkelijk bereikbaar voor de inwoners van de buurtschappen. In een in 1977 uitgevoerd 'knelpunten onderzoek' scoorden de buitenposten zeer goed: men vormde een eenheid, waar de collegialiteit zeer groot was. Al het politiewerk werd in een bijzonder goede collegiale samenwerking verricht. Men kende elkaar goed, men

Voetbalwedstrijd op woonwagenkamp Beukbergen (begin jaren '80). Tijdens de pauze trad Ria Valk op. Als grap werd zij 'gearresteerd' door Gerrit Veldhuizen (links) en Bert Griffioen (rechts) van de buitenpost Den Dolder. Nadat ze was afgevoerd werd zij natuurlijk direct weer vrijgelaten. Onder luid applaus keerde zij weer terug op het veld

kende de bewoners en wist veelal ook wat er 'achter verschillende voordeuren' speelde. Ook de dorpsbewoners kenden 'hun' wijkagenten. Een aanrijding zonder gewonden werd aan het huisadres van een wijkagent gemeld en een gevonden sleutelbos werd daar afgegeven: 'U werkt toch bij de politie?' Ook in zijn vrije tijd moest een agent nog optreden. Je bent 24 uur per dag politiemann. 'Je woont als politiemann in een dorp in een glazen huis'.

'Probleemlocaties'

In het werkgebied van de buitenposten waren enkele probleemlocaties: het

woonwagenkamp 'Beukbergen' in Huis ter Heide, de jeugdinstelling 'Den Engh' (het huidige 'Almata') en de Willem Arntsz hoeve in Den Dolder en het station Den Dolder met de spoorlijn. De kampers met hun eigen cultuur op Beukbergen werden respectvol bejegend en zorgden omgekeerd over het algemeen voor weinig problemen. Men kende elkaar en wist wat men aan elkaar had.

De jeugdinstelling 'Den Engh' had met enige regelmaat te maken met ontsnapingen, waarvoor dan behalve het personeel, ook de politie moest uitrukken. Ook patiënten van de Willem Arntsz hoeve konden wel eens voor overlast zorgen. De plaatselijke agenten kenden veelal hun 'klanten' en konden dan handelend optreden.

Van Dolderseweg naar Boswijklaan

Een bericht van de gemeentepolitie te Zeist vermeldt in 1988: De totale politiezorg in de buurtschap-

Uit het Korpsblad van de Gemeentepolitie Zeist mei 1967:

Collega's G.J. Kaspers en B.A. Griffioen hebben een gratificatie van fl. 25= gekregen in verband met hun optreden in de nacht van 15 op 16 april 1967 waardoor verdachten van verschillende inbraken konden worden aangehouden. Mijne heren, proficiat.

pen (de naam 'buurtschap' werd in 2009 vervangen door 'dorp') Den Dolder, Huis ter Heide en Bosch en Duin wordt verzorgd vanuit de politiestation Den Dolder zuid aan de Dolderseweg 71. Dit pand betreft een woonhuis annex politiestation ruimte. Dit pand voldoet niet meer aan de eisen van de tijd: de bouwkundige staat is matig en vergt een kostbare aanpassing, de aanloop aan de post is een belasting voor het privéleven en er is een forse bijtelling bij het salaris van de politiebambtenaar door de hoge taxatiewaarde.

De gemeenteraad van Zeist beslist dat het pand aan de Dolderseweg verkocht zal gaan worden en dat er nieuwbouw zal volgen op een perceel gemeentegrond aan de Dr.J.C. Boswijklaan te Den Dolder.

In 1988 heeft de laatste bewoner-politieambtenaar H. Koster het pand verlaten en zijn verschillende politiemedewerkers er achtereenvolgens als anti-kraakwacht ingetrokken. De politiestation is nog wel open gebleven. In 1990 krijgt de architect G. Kuiper opdracht een nieuw politiebureau aan de Dr.J.C. Boswijklaan te ontwerpen. In datzelfde jaar wordt het pand aan de Dolderseweg 71 verkocht voor f. 512.000=, met daarbij de afspraak dat de politiestation wordt gedoogd door koper tot 1 november 1991 of zoveel eerder of later als de vervangende nieuwbouw van de politiestation in Den Dolder

De nieuwe politiestation aan de Dr.J.C. Boswijklaan was operationeel tussen 1990 en 1998

wordt opgeleverd, met als uiterste datum 1 juli 1992.

In 1991 werd het nieuwe bureau aan de Dr.Boswijklaan geopend, voldoende aan alle eisen van de tijd. Er was ook een arrestanten-cel aanwezig. Het bureau heeft als politiestation gefunctioneerd tot 1998.

Na 1998 was er in Den Dolder en de naburige buitenposten van de gemeente Zeist geen politiestation meer en was de nog enige in Den Dolder woonachtige wijkagent inmiddels verhuisd. Het aantal wijkagenten werd in 2005 teruggebracht tot één, welke aangestuurd werd vanuit het districtsbureau van de politie Binnesticht in Zeist. Momenteel zijn er twee wijkagenten, welke echter minder in de wijk komen. Zij werken wel gebiedsgebonden, maar doordat er geen politiestation meer is, zijn zij niet continu in de wijk aanwezig. Zij hebben wel zitting in het 'wijkteam' en hebben in die hoedanigheid wekelijks spreekuur in de Brede School 'De Schilden'. Voordeel is de gemakkelijke aanspreekbaarheid en de multidisciplinaire samenwerking en korte lijnen met bijvoorbeeld de afdeling jeugdzorg en de leerplichtambtenaar. Maar het 'ons-kent-ons' gevoel van de vroegere wijkagent is verdwenen.

Enkele incidenten in het dorp Bankoverval

Op 27 augustus 1969 werd het filiaal van de bank Vlaer en Kol op de hoek van de Dolderseweg en de Baarnseweg overvallen door een man gekleed in een lange zwarte jas, met een motorhelm op en een rode sjaal voor zijn mond. Onder bedreiging met een pistool verdween hij, met de buit van f. 580= en een cheque van de Nederlandse Spoorwegen van f. 60=,

Bankfiliaal Vlaer en Kol in augustus 1972

vervolgens in een - naar later bleek - in Amsterdam gestolen Citroën. Van der Peijl had dienst en was als eerste na de melding ter plaatse. Hij trof een geschrokken bankmedewerker aan, die een matig signalement kon geven en ook de vluchtrichting kon aanduiden. De auto werd de volgende dag in de bossen bij Lage Vuursche gevonden. Vingerafdrukken leidden vervolgens naar de dader die later in Antwerpen kon worden aangehouden. Het bleek om een 33-jarige man te gaan die op proefverlof was uit een rijksasiel. Hij bekende de overval en tevens een bankoverval een dag eerder in Eemnes. Het onderzoek werd o.a. door van der Peijl gedaan. Voor onderzoek was echter in zijn opleiding geen plaats geweest; het was echt 'al doende leert men'.

Nog een bankoverval

Op 2 augustus 1972 was opnieuw het bankfiliaal van Vlaer en Kol doelwit van een overval. Een man had 's morgens een rekening geopend en kwam 's middags terug om een vergeten tas op te halen. Daarbij duwde hij een bankmedewerkster een pistool in de rug en deed vervolgens een greep in de kas. Met de buit, f. 32.000 aan Nederlands en f. 15.000 aan buitenlands geld, verdween hij vervolgens op een fiets. De overval is niet opgelost.

'Aanslag' Koninklijk Huis

In de 70-jaren reed een auto van het Koninklijk Huis op de Nieuwe Dolderseweg N 238 ter hoogte van de Den Enghbrug, toen een steen door de voorruit vloog. Toen duidelijk werd dat het een AA-auto betrof, werd behalve de plaatselijke poli-

Een artikel in de Biltse Post van 28 augustus 1969, de reactie van de directie van Vlaer en Kol hierop en de rectificatie op 4 september 1969 in de Biltse Post.

HET GEVAAR KOMT DICHTERBIJ

Woensdag is een overval gepleegd op het kantoor van Vlaer & Kol waarbij f 580,— werd buitgemaakt. De rover kwam net te laat, want de eigenlijke kas was juist onderweg naar het kantoor Bilthoven.

Er lag een stapeltje geld op tafel (onbegrijpelijk dat men zoiets doet) en dat heeft de kassier netjes in de tas van de rover gedaan. Prima service. Mogen wij de eerste berichten geloven, dan zal aan de kassier niet een medaille voor betoonde moed worden uitgereikt.

De Biltse Post 2/9-69

VLAER & KOL

COPIE

29 augustus 1969

De Gecombineerde Pers

Dorpsstraat 40

DE BILT

Mijne Heren,

Naar aanleiding van het artikel "Het gevaar komt dichterbij" in De Biltse Post van donderdag 28 augustus 1969, veroorloven wij ons op te merken, dat Uw medewerker die dit artikel voor U verzorgde, waarschijnlijk nog nimmer ons kantoor heeft betreden.

Wij maken dit op uit de zinsmede:

" Er lag een stapeltje geld op tafel (onbegrijpelijk dat men zoiets doet)

uit het desbetreffende artikel, waarmede U - naar wij U kunnen verzekeren ten onrechte - bij het publiek de indruk wekt (hetzelfde publiek, dat wij ook via Uw blad bereiken) dat hier nogal achteloos met geld wordt omgesprongen.

Wij nodigen hem derhalve hiermede uit om een bezoek aan ons kantoor te brengen, opdat hij zich ter plaatse van de situatie op de hoogte kan stellen. Van dit bezoek ontvangen wij gaarne een telefonische aankondiging van U.

De bron, waaruit Uw medewerker bedoeld bericht vernam baart ons zorgen. Een berichtgeving van een dergelijk niveau behoort niet in Uw blad thuis en komt Uw lezers allerminst ten goede. Een telefoongesprek met de politie of met dit kantoor (hij had er o.i. alle tijd voor) had hem een "to the point" artikel opgeleverd.

Uw eventuele berichten gaarne van U tegemoetsiende, verblijven wij inmiddels,

hoogachtend,
VLAER & KOL
Kantoor Den Dolder

De bankrover is gepakt

Terwijl ik me in mijn geboorte provincie bijzonder in mijn schik voelde, had woensdag de leiding van het kantoor Vlaer & Kol in Den Dolder geen schik, maar wel de schrik.

Er werd zo rond half drie een overval op de kas gedaan en zoals reeds in onze vorige editie vermeld liep het met de buit nogal los. Die bedroeg door handig manouvriren slechts f 580,— plus een betaalcheque van f 60,—.

Nu ik meer tijd tot mijn beschikking heb, ben ik deze week eens naar het kantoor van Vlaer & Kol in Den Dolder gegaan en daar bleek mij dat van voor het grijpen liggen van geld geen sprake kan zijn geweest, aangezien de kas volkomen uit het gezicht geplaatst is.

Intussen is de dader ingerekend en het is een jongeman uit Baarn die een dag eerder deelnam aan een overval in Eemnes. Dat was hem blijkbaar zo goed bevallen dat hij dacht: dat probeer ik op mijn eentje ook eens, dan behoef ik met niemand de poen te delen.

Intussen zit hij nu reeds in een cel over de korthed van zijn succes na te denken. Weet U wat hij met die betaalcheque heeft gedaan? Die heeft hij op gegeten. Ik zou de voorkeur geven aan gestoofde paling.

Toch blijven er voor mij enkele problemen en wel in de eerste plaats is er de vraag waarom geen alarminstallatie is geplaatst, zulks temeer omdat het kantoor nou niet bepaald op het meest drukke punt in Den Dolder gelegen is. Bovendien is de afstand tussen politiepостhuis en de bank zo klein dat het mogelijk moet zijn tussen bankgebouw en politiepостhuis een alarm-verbinding tot stand te brengen.

Wat de beveiliging betreft is er echt wel iets te verbeteren, maar daar zal de hoofddirectie in Utrecht stellig wel aandacht aan besteden. Dat is bij Vlaer & Kol in goede handen.

Trouwens de heer Van Es was de schrik alweer te boven toen ik maandag in Den Dolder was, maar het zijn akkefietjes die je niet elke week moet mee maken.

tie, ook de rijksrecherche ingeschakeld omdat het om een aanslag op het Koninklijk Huis zou kunnen gaan. De politiemans van der Peijl kende zijn klanten en ging een praatje maken op Den Engh, een rijksinrichting voor jeugdige delinquenten. Al snel werd duidelijk dat de dader een aldaar verblijvende jongeman was, die verontwaardigd was over zijn ingetrokken weekendverlof en uit boosheid vanaf de brug een steen gegooid had op een toevallig passerende AA-auto. Geen aanslag op het Koninklijk Huis dus, maar het duurde lang voordat de rijksrecherche daarvan overtuigd was.

Affaire Dennendal

Uit het jaarverslag van de Gemeentepolitie Zeist 1974 putten we de volgende informatie:

Op 18 januari, 29 en 30 januari, 12 februari en 3 juli heeft de ME enkele malen praktisch moeten optreden, c.q. is de ME in staat van paraatheid gebracht in verband met de bekende 'affaire Dennendal' Tot driemaal toe moest worden overgegaan tot ontruiming van gebouwen op het terrein van de Willem Arntsz hoeve. Als de meest aandacht trekkende gebeurtenis moet worden beschouwd het politieoptreden op het terrein van de Willem Arntsz hoeve te Den Dolder in verband met de gang van zaken in en rondom 'Nieuw-Dennendal', waaraan door alle publiciteitsmedia in den lande zeer veel aandacht werd besteed. Als commentaar moge hier gesteld worden dat het te betreuren is, dat in een conflictsituatie als deze, de daarbij betrokken autoriteiten en hun tegenspelers geen kans zien de problemen op rustige wijze op te lossen, doch menen enerzijds daar-

bij de "sterke arm" te moeten of mogen gebruiken en anderzijds door provocatie dat gebruik uit te lokken.

Gewapende overval op het postkantoor Paduaweg

Op een ochtend werd een man, die zich verdacht zou gedragen, signaleerd op de Paduaweg. Hoofdagent Griffioen sprak hem aan, waarop de man verklaarde belangstelling voor treinen te hebben. Later op de dag kwam een melding binnen van een gewapende overval op het postkantoor. De dader was er op een fiets vandoor gegaan. Griffioen kon een goed signalement geven van de aangesproken man van die ochtend: kort haar, rode sportfiets. De fiets werd in een tuin gevonden en even later kwam de melding binnen over een man die aangebeld had bij een huis aan de Hertenaan, met het verzoek om hem met spoed naar het ziekenhuis in Amersfoort te brengen, daar zijn moeder plotseling was opgenomen. De beschrijving van de auto van de behulpzame dame werd doorgegeven aan surveillerende agenten, waarop de auto al snel staande gehouden kon worden en Griffioen de dader van de overval kon inrekenen.

Brand 'Dennendal'

In de nacht van 12 op 13 juli 1982 brak brand uit in paviljoen 'De Grashoek' van zwakzinnigeninrichting Dennendal, waarbij zes jonge bewoners door verstikking om het leven kwamen. In dit paviljoen was 's nachts geen leiding aanwezig. Bewaking geschiedde door middel van een intercom vanuit een nabijgelegen paviljoen. Veertien jongere kinderen konden worden gered. De oorzaak van de brand

BANKOVERVAL IN DEN DOLDER: BUIT f 47.000

ZEIST, donderdag

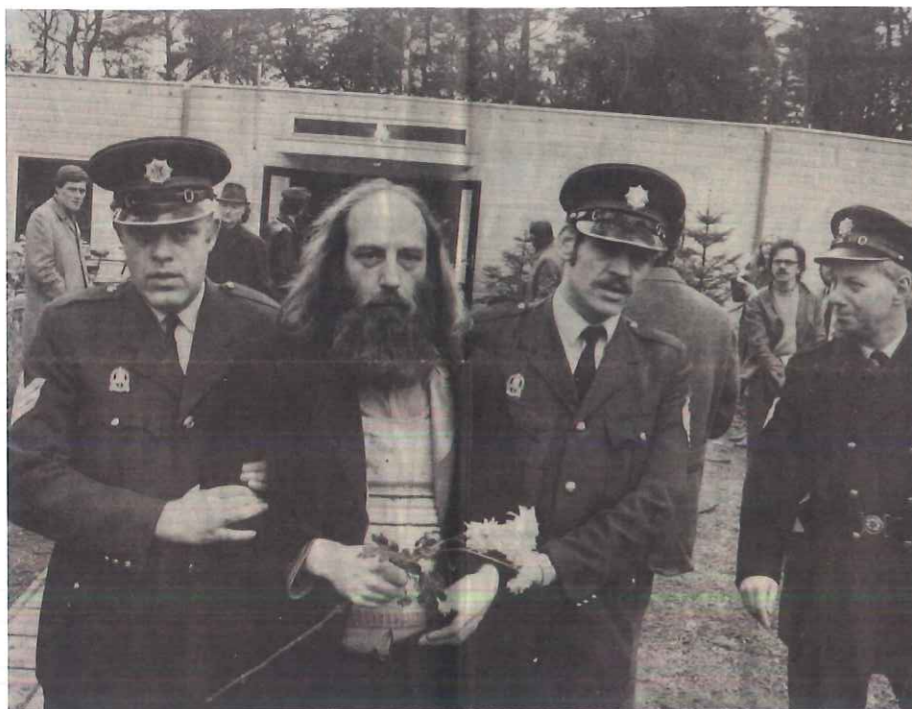
Een slanke man van ongeveer 25 jaar heeft gistermiddag een overval gepleegd op het bijkantoor van Vlaer en Kol in Den Dolder (gem. Zeist). Hij maakte f 32.000 aan Nederlands en f 15.000 aan buitlands geld buit. De man is spoorloos.

In de loop van de ochtend was de man gekomen om een bankrekening te openen. Hij heeft toen zogenaamd zijn tas vergeten. In het begin van de middag, toen alleen een jonge vrouwelijke kantoorbediende aanwezig was, kwam hij terug om de "vergeten" tas te halen.

Het meisje wilde hem de tas aanreiken via de deur tussen het gedeelte waar het publiek komt en het kantoorgedeelte. De man duwde de jonge vrouw daar opzij en zou haar, naar haar zeggen, een pistool in de rug hebben gedrukt. Hij deed vervolgens een greep in de kas.

Hoe de man, die Nederlands sprak, is weggegaan, kon de juffrouw de politie niet zeggen. Alleen is bekend dat hij voor zijn eerste bezoek in de ochtend op de fiets was gekomen. (ANP)

Artikel in De Telegraaf van 3 augustus 1972

18 januari 1974 Ontruiming van Nieuw-Dennendal. Arrestatie van de directeur Carel Muller. Rechts staat hoofdagent van der Peijl

kon niet worden achterhaald. Recherche werk werd o.a. door Griffioen uitgevoerd.

Autoinbraken

Auto-inbraken bij restaurant De Hoefslag In de negentiger jaren was er een hausse aan inbraken in auto's welke geparkeerd stonden bij restaurant De Hoefslag in Bosch en Duin. Met Gerard Fagel, destijds eigenaar van De Hoefslag, werd afgesproken dat er gepost zou gaan worden. Daartoe zou de wijkagent Gerrit Veldhuizen in de slaapkamer van Fagel op de uitkijk staan en een collega zou zich in de bosjes verstoppen. Op een gegeven

ogenblik hield een persoon zich verdacht op bij de auto's, maar alvorens toe te slaan moest deze persoon een korte sanitaire stop maken en besproeide daarbij bijna de in de bosjes verborgen collega! Vervolgens sloeg hij een ruitje van een geparkeerde auto in en was er sprake van 'een heterdaadje'. De man werd meegenomen naar het bureau in Zeist, waar hij vervolgens 25 auto-inbraken bekende. Behalve het posten en aanhouden, moest ook het proces-verbaal worden opge maakt, hetgeen bij 25 inbraken erg veel tijd heeft gekost. De wijkagent Veldhuizen behandelde deze zaak van begin tot eind.

Samenvatting

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog zijn er vanuit de Gemeentepolitie Zeist politiemensen gestationeerd geweest in alle buurtschappen. De agenten in deze buitenposten hadden een grote mate van vrijheid en regelden verschillende zaken veelal zelfstandig. Zij waren duidelijk herkenbaar in de gemeenschap en waren ook in het dorp woonachtig. Na 1998 verdween de laatste buitenpost en ook de 'wijkagent'. Momenteel zijn er twee wijkagenten, die wel gemakkelijk aanspreekbaar zijn via het wijkteam, maar die veel minder wijkgericht werken en minder in de wijk zichtbaar zijn. Was 'die goede, oude tijd' beter? Het was in ieder geval zeker anders.

Bronvermelding:

Gemeentearchief Zeist: Korpsblad van de Gemeentepolitie Zeist
Persoonlijke informatie van G.H. van der Peijl, B.A. Griffioen, G. Veldhuizen en A. Waijenberg.

Gemeentearchief Zeist: verslagen openbare werken Zeist en gemeenteraadsverslagen.

Herdenking fatale brand op Dennendal door Evert Kok. (Dolderse Kroniek, sept. 2007, blz. 17.

Jaarverslag van de Gemeentepolitie Zeist 1974

Verantwoording illustraties:

Blz. 13, 14, 16, 17, 18 en 20 Archief HVDD
Blz. 15: Archief Bert Griffioen
Blz. 19: Krantenarchief Koninklijke Bibliotheek

Voor iedere maaltijd, voor elk moment, een bijpassende saus.

Voor elke maaltijd heeft Remia een bijpassende saus in een handige knijptube. Met de Remia knijptubes zijn de verschillende sauzen gemakkelijk en schoon te doseren. Elke maaltijd wordt pas echt een feest als één van de acht Remia smaken op tafel staan. Remia snacksauzen, altijd een feest!

Remia
altijd een feest!